



**Sprawozdanie z realizacji
Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych
dla Powiatu Zabkowickiego
w 2016 roku**

ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE, MARZEC 2017

Część I – ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU ZĄBKOWICKIEGO

Główne kierunki rozwoju tzw. Priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Ząbkowickiego na lata 2014 – 2020 wytyczone zostały Uchwałą Nr XXXVI/198/2013 Rady Powiatu Ząbkowickiego z dnia 28.11.2013 r. i były to:

1. Organizacja systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży opuszczającej rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych poprzez rehabilitację społeczną i zawodową przy udziale środków własnych powiatu i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
5. Przeciwdziałanie bezrobociu
6. Podnoszenie jakości usług w jednostkach pomocy społecznej
7. Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego

Adresatami strategii jest społeczność zamieszkała na terenie Powiatu Ząbkowickiego. Strategia stanowi podstawę lokalnej polityki społecznej, której zadaniem jest zbudowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu ochrony bezpieczeństwa socjalnego członków naszej społeczności tak, aby dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji oczekiwań.

Dla każdego celu strategicznego zostały określone działania.

Priorytet I: organizacja systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą

Działania:

- A. Zapewnienie środków finansowych na tworzenie rodziny zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- B. Zapewnienie działalności instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu dla dzieci, które nie znalazły miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej,
- C. Organizowanie opieki i pomocy psychologicznej w rodzinach zastępczych,
- D. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- E. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- F. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- G. Zatrudnienie koordynatorów pieczy zastępczej,
- H. Finansowanie kosztów świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu ząbkowickiego lub na terenie innego powiatu, pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, szkoleń kandydatów do pełnienia funkcji

rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

- I. Organizowanie w szkołach, ośrodkach kultury i świetlicach wiejskich zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży,
- J. Realizacja w szkołach programów profilaktycznych w zakresie przemocy w rodzinie, uzależnień i innych sytuacji kryzysowych,
- K. Przeciwdziałanie niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców poprzez organizowanie poradnictwa , terapii i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- L. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli i wychowawców w zakresie przemocy, uzależnień i innych sytuacji kryzysowych.
- M. Zapewnienie dostępu do szkolnictwa specjalnego,
- N. Realizacja przez szkoły programów na rzecz bezpieczeństwa młodzieży,
- O. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na zwiększenie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych.

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli, szkoły i placówki oświatowe

Partnerzy: kuratorzy sądowi , wychowawcy, ośrodki pomocy społecznej

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet II: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży opuszczającej rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą

Działania:

- A. Objęcie wsparciem młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym opuszczającą pieczę zastępczą w ramach projektów EFS lub innych środków finansowych pozyskanych przez powiat ze źródeł zewnętrznych,
- B. Pomoc w integracji ze społeczeństwem młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym opuszczającą pieczę zastępczą i placówki opiekuńczo - wychowawcze poprzez objęcie wsparciem przez koordynatora/koordynatorów pieczy zastępczej, prowadzenie pracy socjalnej, współpracę z psychologiem w celu znalezienia pracy i mieszkania,
- C. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na wypłatę świadczeń należnych wychowankom opuszczających pieczę zastępczą.

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli, szkoły i placówki oświatowe

Partnerzy: kuratorzy sądowi , wychowawcy, ośrodki pomocy społecznej

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet III: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych poprzez rehabilitację społeczną i zawodową przy udziale środków własnych powiatu i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Działania:

- A. Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Domu Opieki im. Św. Jadwigi Śl. w Henrykowie,
- B. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, a w szczególności dzieciom i młodzieży,
- C. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- D. Dofinansowanie zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- E. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- F. Realizacja Programów PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w tym „Wyrównywanie różnic między regionami” i ”Aktywny Samorząd”,
- G. Utrzymanie standardów usług w domach pomocy społecznej na terenie powiatu,
- H. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży w wieku szkolnym poprzez zapewnienie równego dostępu do edukacji i kontaktu ze środowiskiem szkolnym poprzez umożliwienie dostępu do indywidualnego nauczania.
- I. Utrzymanie i prowadzenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w stopniu lekkim i umiarkowanym,
- J. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych oraz zajmujących się aktywizacją ludzi starszych, w tym w również formie wsparcia materialnego,
- K. Realizacja projektów w ramach środków zewnętrznych skierowanych do osób niepełnosprawnych,
- L. Propagowanie organizowania wśród dorosłych, dzieci i młodzieży grup wolontariuszy chętnych do niesienia pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom,
- M. Rozpowszechnianie w prasie lokalnej dobrych praktyk dotyczących życia w społeczeństwie ludzi starszych (uroczyste obchody Dnia Babci i Dziadka, funkcjonowanie Klubów Seniora, działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku itp.),
- N. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
- O. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe oraz szkolenie i przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych.
- P. Zwrot kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych lub adaptacji i nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy.
- Q. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
- R. Udzielanie jednorazowej bezzwrotnej pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną.
- S. Podejmowanie działań w zakresie pozyskiwania środków z Unii Europejskiej na rzecz poprawy sytuacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy, samorządy gminne, Powiatowy Urząd Pracy, szkoły i placówki oświatowe

Partnerzy: Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli, PFRON

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet IV: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Działania:

- A. Zapewnienie działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie i ofiar handlu ludźmi na terenie Powiatu wraz z hostelem zapewniającym schronienie ofiarom przemocy rodzinie i ofiarom handlu ludźmi,
- B. Rozszerzenie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej (dla osób mających problem z dojazdem do siedziby ośrodka) poprzez udzielanie porad i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w punktach informacyjno - konsultacyjnych na terenie gmin powiatu (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna itp.),
- C. Tworzenie i wdrażanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Partnerzy: Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe,

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet V: przeciwdziałanie bezrobociu

Działania:

- A. Realizacja założeń Powiatowego Programu Działań na rzecz promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Powiatu Ząbkowickiego. Określane co roku Uchwałą rady Powiatu
- B. Wsparcie realizacji celu strategicznego zawartego w Strategii Rozwoju Gospodarczego Powiatu – poprawa warunków życia każdego mieszkańca powiatu, zmniejszenie bezrobocia do poziomu minimum
- C. Aktywne i zapobiegawcze działania dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo polegające na aktywizacji zawodowej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- D. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia oraz wsparcie grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy, Powiatowy Urząd Pracy

Partnerzy: przedsiębiorcy, pracodawcy, organizacje pozarządowe, PCPR, OPS

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet VI: podnoszenie jakości usług w jednostkach pomocy społecznej

Działania:

- A. Wzmacnianie potencjału kadr służb społecznych - organizowanie i finansowanie szkoleń dla kadry kierowniczej ośrodków pomocy społecznej na szczeblu powiatowym

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy

Partnerzy: organizacje pozarządowe, PCPR, PUP, OPS

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Priorytet VII: krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego

Działania:

- A. Kształtowanie postaw obywatelskich skierowanych na pomoc innym poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, kreowanie opinii i świadomości społecznej pozbawionej negatywnych stereotypów postrzegania życia społecznego
- B. Działania na rzecz inicjatyw społeczności lokalnych
- C. Wspieranie przedsięwzięć o charakterze lokalnym

Odpowiedzialni: samorząd powiatowy

Partnerzy: samorządy gminne , organizacje pozarządowe

Termin realizacji: praca ciągła

Środki finansowe: własne powiatu, źródła zewnętrzne

Część II – REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU ZĄBKOWICKIEGO W 2016 ROKU

Szczegółowy opis realizacji celów strategicznych w 2016 r. został opracowany na podstawie materiałów przygotowanych m.in. przez Wydział Promocji, Oświaty i Rozwoju tut. Starostwa, Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bardzie, Dom Dziecka „Jutrzenka” w Bardzie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich oraz na podstawie informacji uzyskanych z poszczególnych gmin naszego powiatu.

Priorytet I: organizacja systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą

W wyniku działań PCPR w 2016 roku zgłosiła się 1 rodzina, która została przeszkolona w zakresie pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej. Utworzona została 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. W 2016 r. na terenie powiatu funkcjonowało 12 zawodowych rodzin zastępczych w tym dwa pogotowia rodzinne. W placówkach i rodzinach zastępczych przebywało w 2016 r. 231 dzieci z czego 69 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2016 na terenie Powiatu funkcjonowały 102 rodziny zastępcze, w których opiekę znalazło 162 dzieci.

Praca socjalna w celu powrotu dzieci do domów rodzinnych prowadzona była zarówno z rodzinami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jak też z rodzinami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Dom Dziecka „Jutrzenka” współpracuje na bieżąco z rodzinami biologicznymi dzieci w różnych formach. Są to spotkania, imprezy okolicznościowe, wsparcie w załatwianiu swoich codziennych spraw oraz sposobu ubiegania się o przepustki i codzienne kontakty z dziećmi oraz powrót ich dzieci do domu. Rodzice w placówce otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Współpraca z rodzicami układa się różnorodnie; często zauważalne są pozytywne efekty pracy, jednakże zdarzają się również porażki. Niestety niewielka liczba rodziców zaangażowana jest w powrót dzieci do domu. Częściej zdarza się, że po umieszczeniu dziecka, rodzice angażują się na krótko i ciężko jest podjąć z nimi współpracę. W większości przypadków niewydolność wychowawcza rodziców, choroba, niezaradność życiowa, pomimo zaangażowania szeregu osób stoją na przeszkodzie powrotu dzieci do rodziny.

W 2016 r. ze środków własnych powiatu na świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano kwotę 3.082.096,53 + 227.446,05 zł wydatki na dzieci znajdujące się na terenie innych powiatów. Łącznie 3.309.542,58 zł z tego na:

- 1) udzielanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych 1.556.765,14 zł dla 167 dzieci (ilość dzieci w przekroju całego roku, wysokość świadczeń określa tabela wyżej),

- 2) udzielanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze w kwocie 113.754,30 zł dla 26 podopiecznych (kwota miesięczna 500 zł),
- 3) wypłacono pomoc na kontynuację nauki dla 17 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz MOS-ów, MOW-ów, SOSZW (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej) w łącznej kwocie 74.887,10 zł. Miesięczne świadczenie wynosiło 516,60 zł z ustawy o pomocy społecznej i 500 zł z ustawy o pieczy zastępczej). Ponadto wypłacono 5 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie w kwocie łącznej 31.854,00 zł (maksymalna kwota świadczenia 400% podstawy – czyli 6.600 zł) i 3 świadczenia na zagospodarowanie w kwocie łącznej 5.620,00 zł (średnio 1.873,33 zł),
- 4) na jednorazową pomoc pieniężną związaną z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej wydano kwotę 17.189,00 zł dla 11 dzieci (maks. kwota 2.664,00 zł),
- 5) w 2016 r. na wynagrodzenia dla 13 zawodowych rodzin zastępczych, dla 4 osób do pomocy w rodzinie oraz na umowę zlecenie dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano kwotę 445.316,54 zł i wynagrodzenie drugiego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z pochodnymi – 43.672,77 zł oraz składki na ZUS w wysokości 78.455,22 zł i Fundusz Pracy – 9.558,74 zł,
- 6) pomoc na usamodzielnienie i zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych 31.700 zł (6 świadczeń na usamodzielnienie – 29.700 zł i 1 świadczenie na zagospodarowanie – 2.000 zł),
- 7) porozumienia - zwrot świadczeń dla powiatów na terenie których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci z terenu naszego powiatu – 227.446,05 zł (21 dzieci), pomoc finansową na podniesienie standardów usług dla 7 zawodowych rodzin zastępczych głównie na remont lokalu mieszkalnego średnio po 1.000 zł na rodzinę (łącznie 6.999,98 zł), dofinansowanie wypoczynku letniego dla 24 dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych 23.102,40 zł (średnio 962,60 zł na dziecko), dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych zawodowych posiadających więcej niż troje dzieci 46.447,41 zł, organizację Mikołaja dla dzieci z zawodowych rodzin zastępczych wydatkowano 11.147,30 zł, szkolenia rodzin zastępczych – 32 rodziny 3.660 zł (z dojazdami), organizacja II Powiatowego Pikniku Rodzin Zastępczych – 7.690 zł, materiały promocyjne i ogłoszenia prasowe – 13.580 zł oraz zakup usług transportowych – 1.937,80 zł.

Z informacji przedstawionej przez gminy Powiatu Ząbkowickiego oraz Wydział Promocji, Oświaty i Rozwoju tut. Starostwa wynika, że wszystkie zadania zmierzające do przeciwdziałania niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców i demoralizacji nieletnich przypisane placówkom oświatowym zostały w 2016 w roku zrealizowane.

W 2016 r. przeprowadzonych zostało 1.043 godziny zajęć pozalekcyjnych, głównie w ramach realizacji projektów zewnętrznych finansowanych przez:

- Jednostki samorządu terytorialnego
- Zajęcia pozalekcyjne prowadzą nauczyciele w ramach realizacji godzin wynikających z art.42 ust.2 pkt.2 Karty Nauczyciela
- Minister Sportu

- Dolnośląska Federacja Sportu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- budżety szkół
- Powiatowy Urząd Pracy
- Programy profilaktyczne w zakresie przemocy w rodzinie, uzależnień i innych sytuacji kryzysowych
- Środki własne Gminnej Biblioteki Publicznej
- w ramach bezpłatnych konsultacji

W ramach zajęć odbywały się między innymi zajęcia ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, doradztwo i opieka psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia rozwijające oraz wyrównawcze, indywidualne doradztwo i opieka psychologiczna dla uczestników zajęć, przygotowywanie do egzaminów zewnętrznych, zajęcia sportowe.

Ponadto w 2016 roku realizowane były zajęcia pozalekcyjne wynikające z art. 42 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191 z późn. zm.). Zajęcia realizowane w ramach tzw. „19 godziny” realizowane były we wszystkich szkołach i placówkach oświatowych znajdujących się na terenie Powiatu Ząbkowickiego.

We wszystkich szkołach i placówkach oświatowych z terenu Powiatu Ząbkowickiego realizowanych było w 2016 r. 117 różnorodnych programów profilaktycznych uwzględniających faktyczne potrzeby uczniów i wychowanków. Wszystkie programy spełniały standardy efektywności i jakości oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, a także zawierały treści odnoszące się do sfery oddziaływań dydaktycznych. W programach uczestniczyło łącznie 6.022 uczniów ze wszystkich typów szkół znajdujących się na terenie Powiatu Ząbkowickiego.

W 2016 roku realizowane były m.in. następujące programy:

1. „Alfa” – ogólnopolski program (Policja)
2. „Trzymaj formę”
3. „Bądź bezpieczny (KRUS)
4. „Nie pal przy mnie proszę”
5. „Powiedz NIE uzależnieniom”
6. „Stosowanie środków odurzających wśród młodzieży”
7. „Profilaktyka uzależnień”
8. „Stop dopalaczom”
9. Wyjść poza schemat”
10. „Cyberprzemoc”
11. „Moje dziecko bezpieczne w Internecie”
12. „Stop przemocy w szkole”
13. „Bezpiecznie tu i tam”
14. „Wiedz o tym”
15. „Akcja Zima”
16. „Czyste powietrze wokół nas”
17. „Znajdź właściwe rozwiązanie” -profilaktyka palenia tytoniu.

18. „Bezpieczna szkoła” – profilaktyka zachowań agresywnych i aspołecznych, w tym przemocy w cyberprzestrzeni, na terenie szkoły i domu rodzinnego, profilaktyka wagarów i braku motywacji do nauki, podejmowania zachowań ryzykownych (picie alkoholu, zażywanie innych środków psychoaktywnych)
19. Szkolny program ratownictwa - Mały Ratowniczek
20. pomoc uczniom z rodzin zagrożonych chorobą alkoholową,
21. szeroko rozumiane bezpieczeństwo związane z uzależnieniami
22. bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
23. w ramach szkolnego programu profilaktycznego realizowano działania, które miały na celu uświadomienie uczniom, ale także i rodzicom zagrożeń wynikających z niewłaściwych zachowań
24. edukacja antynikotynowa,
25. rozpoznawanie przyczyn i reagowanie w sytuacjach kryzysowych,
26. profilaktyka wykluczenia osób niepełnosprawnych,
27. reagowanie w sytuacjach przemocy rówieśniczej,
28. pierwsza pomoc i pomoc osobom niepełnosprawnym,
29. budowanie klimatu szkoły,
30. przeciwdziałanie przemocy i agresji w różnych środowiskach, przeciwdziałanie uzależnieniom (papierosy, dopalacze, alkohol, środki uzależniające); treści wpisane są do programu wychowawczego i profilaktyki w szkole
31. przeżywanie i wyrażanie uczuć i emocji
32. funkcjonowanie w grupie
33. budowanie poczucia własnej wartości
34. rozwiązywanie problemów i konfliktów
35. troska o zdrowie i problemy uzależnień
36. przeciwdziałanie przemocy i agresji
37. profilaktyka palenia papierosów
38. Prelekcje w ramach programu wychowawczego i profilaktyki szkoły
39. Udział młodzieży w Festiwalu Profilaktycznym "Dopalacze - wypalacze"
40. Realizacja programu "Bezpieczny świat przedszkolaka"
41. Badania profilaktyczne prowadzone przez przychodnię zdrowia oraz firmy zewnętrzne
42. Akademia dojrzewania
43. zajęcia pozalekcyjne
44. pogadanki
45. konkursy

Na realizację ww. programów szkoły i placówki oświatowe pozyskiwały środki od:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ząbkowicach Śląskich
- Kuratorium Oświaty we Wrocławiu
- Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzki
- Jednostek samorządu terytorialnego

- Programy realizowane były również w ramach działalności wychowawczej i profilaktycznej szkół (godziny do dyspozycji wychowawcy klasowego, godzin pedagoga).

W szkołach i placówkach oświatowych realizowane było poradnictwo, terapia i warsztaty umiejętności wychowania dla rodziców. W ramach tego zadania przeprowadzono bądź uczestniczono w następujących działaniach/projektach dla 187 osób:

1. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
2. Przeciwdziałanie agresji, uzależnieniu od tytoniu i alkoholu
3. Praca z uczniem przejawiającym zachowania opozycyjno-buntownicze
4. Substancje psychoaktywne (narkotyki i narkomania)
5. Przemoc w Internecie
6. Jak rozpoznawać przyczyny agresywnych zachowań uczniów
7. Pomoc dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi
8. Przeciwdziałanie przyjmowaniu substancji uzależniających
9. Radzenie sobie w trudnych sytuacjach w szkole
10. Zaburzenia w odżywianiu
11. Promocja zdrowia
12. Procedury postępowania w przypadku sytuacji kryzysowych, uzależnienia behawioralne.
13. Profilaktyka uzależnień młodzieży od komputera

W uzasadnionych przypadkach sprawy kierowane były do Sądu Rodzinnego, który wobec nieletnich stosował w wielu sprawach opiekę kuratora zawodowego i asystenta rodziny Ośrodki Pomocy Społecznej zapewniały specjalistyczne usługi opiekuńcze, które miały na celu zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostęp do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych

Oprócz tego w Powiatowym Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli w Ząbkowicach Śląskich w 2016 r. odbywały się spotkania grupy wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych z terenu Powiatu Ząbkowickiego. Zajęcia odbywały się 1 raz w miesiącu. Do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zgłaszali się po poradę, diagnozę, terapię rodzice z problemami i sprawami dotyczącymi oddziaływań wychowawczych w stosunku do własnych dzieci w różnym wieku. Poradnia przyjmuje dzieci i młodzież do ukończenia przez nie szkoły ponadgimnazjalnej. Zgłaszane problemy, wobec których podejmowane były czynności pedagogiczno-psychologiczne to:

- przemoc psychiczna i fizyczna w rodzinie,
- alkoholizm rodzica,
- uzależnienia od komputera,
- uzależnienia od gier komputerowych,
- euro sieroctwo,
- rozwody rodziców,
- rozstania rodziców,
- rozstania małoletnich rodziców,

- ciążę u małoletnich,
- słabe umiejętności wychowawcze.

Zatrudnieni w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej specjaliści realizowali zadania z zakresu poradnictwa, terapii, profilaktyki w zakresie przeciwdziałania niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców. Odbywały się indywidualne spotkania i rozmowy doradczo-terapeutyczne z rodzicami oparte o rozpoznawanie emocji u dziecka i u siebie, formy stosowania kar i nagród, sposoby radzenia sobie ze stresem, umiejętności spojrzenia na różne życiowe sytuacje oczami dziecka, współpraca rodzica z dzieckiem, postawy rodzicielskie, metody wychowawcze, psychoedukacja dotycząca potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci z różnymi niepełnosprawnościami, rozwijanie umiejętności komunikacyjnych z dzieckiem (w różnych formach spotkań udział wzięło 580 osób). W sytuacjach kryzysowych odbywały się również indywidualne spotkania z rodzicami, np. rozpad rodziny, żałoba, wypadki komunikacyjne (25 osób). W ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w przypadku stwierdzenia niepełnosprawności odbywały się indywidualne spotkania z rodzicami (19 osób). Prowadzone były zajęcia warsztatowe z grupą rodziców dzieci przedszkolnych zorganizowane na terenie przedszkola w ramach „Szkoły dla rodziców i wychowawców” (7 osób). Odbywały się spotkania z rodzicami dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Celem spotkań było wspieranie prawidłowych oddziaływań wychowawczych i opiekuńczych na terenie domu (15 osób). Przeprowadzono spotkania z rodzicami dzieci 5-letnich na terenie przedszkoli po przeprowadzanych badaniach przesiewowych dzieci w kierunku określenia gotowości szkolnej (34 osoby).

W Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli zorganizowano następujące szkolenia dla nauczycieli i wychowawców:

- Czysty umysł (profilaktyka uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych) - udział wzięły 34 osoby
- Profilaktyka uzależnień młodzieży od komputera – 25 osób
- Dopalacze – 66 osób
- Jak rozmawiać z nastolatkiem – 10 osób

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej działały również punkty konsultacyjne dla rodziców. Organizowany był również Dzień Otwartego Poradnictwa dla wszystkich zainteresowanych poradami i konsultacjami z psychologiem, pedagogiem czy logopedą. Zapotrzebowanie na pomoc dla rodziców w zakresie przeciwdziałania kryzysom w rodzinie, niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców i demoralizacji nieletnich jest znacząco większe od możliwości kadrowych placówki. Ponadto najczęściej zgłaszanym przez rodziców problemem związanym z korzystaniem z placówki są trudności komunikacyjne.

W szkołach realizowane są działania z zakresu realizacji programów zwiększających bezpieczeństwo. Na ten cel w miarę możliwości pozyskiwane były środki zewnętrzne. Ponadto wszystkie szkoły ponadgimnazjalne w Powiatu posiadają certyfikaty poświadczające wypracowanie i wdrożenie działań na rzecz bezpieczeństwa młodzieży.

W zakresie rozszerzenia dotychczasowej działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bardzie - Ośrodek Interwencji realizował zadania w zakresie świadczenia

pomocy psychologicznej, terapeutycznej, wsparcia, poradnictwa i schronienia osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie w tym również w miejscu zamieszkania. Pomoc psychologiczną otrzymały 134 osoby, podczas podejmowania 363 działań, w tym działania polegające na wsparciu i poradnictwie (113), pomocy psychologiczno-pedagogicznej (182), pomocy terapeutycznej (32) oraz interwencji nocnych (3) i wyjazdowych (33).

Ośrodek udzielał również pomocy poprzez punkty interwencji kryzysowej w Ciepłowodach, Ziębicach, Złotym Stoku i Stoszowicach, co w pełni wypełniło cele ze strategii pod kątem udzielania wsparcia w miejscu zamieszkania osób pokrzywdzonych.

Realizację zadań w tym zakresie ocenia się jako dobrą.

Priorytet II: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży opuszczającej rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą

W ramach tego priorytetu znaczącym problemem jest tworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków placówek i rodzin zastępczych, z uwagi przede wszystkim na małe zasoby lokalowe gmin oraz brak środków finansowych.

Wyplacono świadczenia na kontynuację nauki dla 44 usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz MOS-ów, MOW-ów, SOSZW (ustawa w sprawie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej) w łącznej kwocie 196.907 zł. Miesięczne świadczenie wynosiło 516,60 zł z ustawy o pomocy społecznej i 500 zł z ustawy o pieczy zastępczej). Ponadto wyplacono 11 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie w kwocie łącznej 61.554 zł (maksymalna kwota świadczenia 400% podstawy – czyli 6.600 zł) i 4 świadczeń na zagospodarowanie w kwocie łącznej 7.620 zł.

W 2016 r. w Domu Dziecka „Jutrzenka” w Bardzie młodzież w grupie usamodzielnianej przygotowywana była do samodzielnego życia poprzez m. in uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami pieniężnymi, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem.

Opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zostały objęte rodziny, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze, lub rodziny, które wymagały takiego wsparcia ze względu na problemy, z którymi nie mogli sobie poradzić opiekunowie zastępczy.

Pełnoletnim wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, została udzielona pomoc w usamodzielnieniu i wydatkowaniu pomocy rzeczowej z tytułu zagospodarowania. Koordynator udzielił wsparcia w procesie usamodzielniania sześcioru wychowankom poprzez wspieranie zaplanowanych działań w programie usamodzielnienia poprzez pomoc i nadzór w realizacji planu wsparcia.

Specjalistycznym wsparciem psychologicznym przez psychologa zatrudnionego w Centrum Pomocy Rodzinie objętych zostało łącznie **23 rodzin**, a w nich 44 dzieci. Wiek dzieci, którym udzielana była pomoc psychologiczna znajduje się w przedziale od 7 do 20 lat. Ponadto, pomocą objęci zostali również usamodzielniani wychowankowie Domu Dziecka „Jutrzenka” oraz matka biologiczna dziecka, przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizację tych zadań ocenia się jako dobrą.

Priorytet III: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych poprzez rehabilitację społeczną i zawodową przy udziale środków własnych powiatu i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W ramach tego priorytetu realizowanych było w 2016 r. szereg zadań. Zadania adresowane były zarówno do osób starszych jak też niepełnosprawnych w tym również ze schorzeniami psychicznymi. Realizacja części zadań odbywała się przy udziale środków PFRON i środków własnych powiatu, w tym również rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna:

1. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

W 2016 roku na terenie Powiatu Ząbkowickiego działały dwa WTZ-y. Jeden przy Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy, drugi przy Domu Opieki im. Św. Jadwigi Śląskiej w Henrykowie. Liczba uczestników korzystających z WTZ-ów: Opolnica 40 osób niepełnosprawnych, Henryków 35 osób niepełnosprawnych.

W 2016 roku WTZ-y finansowane były: w 90% ze środków PFRON, 10% pochodziło z budżetu samorządu powiatowego. Na funkcjonowanie WTZ przeznaczono było 1.331.281 zł w tym ze środków PFRON – 1.198.152 zł i 133.129 zł ze środków własnych powiatu.

2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2016 roku dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym otrzymało 182 uczestników i 122 opiekunów, co daje łącznie 304 osoby (w tym dorośli: 132 uczestników i 78 opiekunów). W grupie tej było 50 dzieci i młodzieży z którymi na turnus wyjechało 44 opiekunów. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na turnusy rehabilitacyjne to 249.964 zł (170.449 zł uczestnicy i 78.865 zł opiekunowie).

3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla organizacji pozarządowych.

W 2016 roku rozpatrzono 12 wniosków na łączną kwotę 33.422,40 zł. W ramach zawartych umów sfinansowano m.in. obchody uroczystości, spotkań okolicznościowych oraz wyjazdy do teatru i wycieczki krajoznawcze. W ramach tego zadania dofinansowanie wyniosło 21.486 zł. Z tej formy rehabilitacji skorzystało 175 osób niepełnosprawnych z 2 organizacji lokalnych.

4. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Wysokość środków PFRON przeznaczonych w 2016 roku na ten cel wyniosła 236.334,39 zł (300 dofinansowań). Zestawienie przyznanych i wypłaconych dofinansowań przedstawia poniższa tabela:

l.p.	Nazwa przedmiotu ortopedycznego, środka pomocniczego, sprzętu rehabilitacyjnego	Ilość osób dorosłych korzystających z pomocy i kwota wypłacona	Ilość dzieci korzystających z pomocy i kwota wypłacona
1.	Aparaty słuchowe, wkładki uszne, systemy wspomagające słyszenie	118 osób 89.838,50 zł	8 dzieci 8.111,00 zł
2.	Wózki inwalidzkie	20 osób 51.950,00 zł	1 dziecko 2.250,00 zł
3.	Pieluchomajtki, cewniki urologiczne, worki do zbiórki moczu, materace przeciwodleżynowe	93 osoby 30.581,56 zł	8 dzieci 3.054,00 zł
4.	Przedmioty ortopedyczne: balkoniki, kule, obuwie ortopedyczne, szyny i opaski, peruki, ortezy, siedziska	21 osób 11.126,58 zł	1 dziecko 2.080,00 zł
5.	Szkła i soczewki okularowe	6 osób 404,75 zł	XXX
6.	Protezy: kończyn, powietrzne (aparaty do leczenia bezdechu)	14 osób 20.560,00 zł	XXX
7.	Sprzęt rehabilitacyjny	7 osób 13.599,00 zł	3 dzieci 2.779,00 zł
Suma		279 osób 218.060,39 zł	21 dzieci 18.274,00 zł

5. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 udzielono dofinansowania w łącznej kwocie 117.857,61 zł z tego:

- likwidacja barier architektonicznych – 60.059,12 zł dla 12 osób,
- likwidacja barier technicznych – 46.617,85 zł dla 21 osób,
- likwidacja barier w komunikowaniu – 11.180,64 zł dla 5 osób.

Z zakresu likwidacji barier architektonicznych dofinansowano przystosowanie łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Z zakresu likwidacji barier technicznych dofinansowano m.in.: zakup łóżek ortopedycznych, podnośników wannowych, podwyższenie toaletowe, transporter schodowy.

Z zakresu likwidacji barier w komunikowaniu się dofinansowano: zakup sprzętu komputerowego oraz oprogramowania.

Powiat Ząbkowicki uczestniczył w realizacji pilotażowego programu „**Aktywny Samorząd**” dofinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2016 r. preferowane były wnioski dotyczące osób niepełnosprawnych, które:

- studiują, uczą się w szkołach ponadgimnazjalnych, realizują obowiązek szkolny wykazując osiągnięcia w nauce i wychowaniu,
- realizują obowiązek szkolny, mając miejsce zamieszkania na terenie obszaru wiejskiego,
- wykażą, że wnioskowany przedmiot dofinansowania podniesie: jakość wykonywanej pracy lub poziom wykształcenia
- są aktywne zawodowo i jednocześnie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe,

Maksymalne kwoty dofinansowania w ramach programu „AKTYWNY SAMORZĄD” w 2016 roku:

MODUŁ I (likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową):

- a) obszar A zadanie nr 1 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu) – 5.000,00 zł, udział własny 15% brutto,
- b) obszar A zadanie nr 2 (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B) – 2.100 zł, udział własny 25% ceny brutto zakupu/usługi,
- c) obszar B zadanie nr 2 (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) – dla osoby głuchoniewidomej – 4.000 zł, dla pozostałych adresatów obszaru – 2.000 zł, udział własny nie jest wymagany,
- d) obszar C zadanie nr 2 (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – 2.000 zł, udział własny nie jest wymagany,

- e) obszar C zadanie nr 3 (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości) – od 9.000 do 26.000 zł, udział własny 10% ceny brutto zakupu/usługi,
- f) obszar C zadanie nr 4 (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – do 30% kwot, o których mowa w lit. d, udział własny 10% ceny brutto zakupu/usługi,
- g) obszar D (pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki nad osobą zależną) – 200 zł miesięcznie, jednak nie więcej niż 2.400 zł w ciągu roku – tytułem kosztów opieki nad jedną osobą zależną, udział własny 15% ceny brutto zakupu/usługi.

MODUŁ II (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym) maksymalna kwota dofinansowania kosztów dotyczących każdego półrocza 2016 roku wynosiła:

- **dla semestru letniego 2015/2016:**
 - dla opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku, niezależnie od daty poniesienia kosztów),
 - dla dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – 4.000 zł,
 - dla dodatku na pokrycie kosztów kształcenia – 700 zł. Ponadto dodatek mógł być zwiększony nie więcej niż o: 300 zł w przypadku gdy wnioskodawca pobiera naukę poza miejscem zamieszkania, 300 zł w przypadku gdy wnioskodawca posiada aktualną (ważną) kartę dużej rodziny.
- **dla semestru zimowego 2016/2017:**
 - dla opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku) – niezależnie od daty poniesienia kosztów, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty 3.000 zł możliwe było wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty 583 zł (netto) na osobę.
 - dla dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – 4.000 zł,
 - dla dodatku na pokrycie kosztów kształcenia – 700 zł. Ponadto dodatek mógł być zwiększony nie więcej niż o: 300 zł w przypadku gdy wnioskodawca pobiera naukę poza miejscem zamieszkania, 300 zł w przypadku gdy wnioskodawca posiada aktualną (ważną) kartę dużej rodziny.

Przy realizacji zadań w ramach poszczególnych obszarów wymagany była udział własny wnioskodawców, którego wartość była zróżnicowana w poszczególnych obszarach.

Ogólna wartość otrzymanych środków na realizację w 2016 r. – 201.271,54 zł.

W ramach w/w programu wyodrębniono poszczególne obszary dofinansowania.

W ramach w/w programu wyodrębniono poszczególne obszary dofinansowania:

Obszar dofinansowania	Liczba beneficjentów pomocy	środki przyznane w zł
MODUŁ I		
Obszar A – zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	1	3.272,00
Obszar A – zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B	0	0,00
Obszar B – zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	3	18.229,00
Obszar B – zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	1	2.000,00
Obszar C – zadanie nr 2 pomoc w utrzymaniu sprawności posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	6	12.000,00
Obszar C – zadanie nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	18.200,00
Obszar C – zadanie nr 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	4.200,00
Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	1	1.200,00
MODUŁ II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	62	142.170,54
RAZAEM	76	201.271,54

6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu najmłodszych osób niepełnosprawnych – dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie równego dostępu do edukacji i kontaktu ze środowiskiem szkolnym poprzez organizowanie i finansowanie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

W roku 2016 w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Ząbkowicki, 20 uczniów zostało objętych indywidualnym nauczaniem. Zrealizowano 6.218,5 godziny indywidualnego nauczania. Łącznie na ten cel przeznaczono środki finansowe w wysokości 389.453,35 zł.

7. Utrzymanie i prowadzenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w stopniu lekkim. Objęcie szczególną opieką absolwentów szkoły w zakresie poszukiwania i podjęcia pracy i ich życiowego usamodzielnienia.

W 2016 roku Powiat przeznaczył na funkcjonowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego kwotę 4.633.788,02 zł. Pracownicy SOSW poprzez objęcie szczególną opieką absolwentów szkoły pomagali im w poszukiwaniu i podjęciu pracy oraz wspierali ich życiowe usamodzielnienie.

8. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych oraz zajmujących się aktywizacją ludzi starszych, w tym również formie wsparcia materialnego.

W 2016 roku na potrzeby osób starszych oraz niepełnosprawnych ze środków samorządowych przekazano 58.830 zł dla 7 stowarzyszeń. Natomiast ze środków PFRON dofinansowano imprezy na kwotę 21.486 zł. Imprezy zostały zorganizowane przez seniorów i organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich m.in. Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dzień Białej Laski, spotkania opłatkowe. Dofinansowano również działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

9. Organizowanie wśród dorosłych, dzieci i młodzieży grup wolontariuszy chętnych do niesienia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom

Na terenie Powiatu w 2016 roku funkcjonowało 26 grup wolontariuszy w ramach których działało ponad 400 osób, głównie młodzieży. Pomoc swą świadczyli m.in. w instytucjach pomocy społecznej: Domu Dziecka „Jutrzenka”, domach pomocy społecznej, ale także w środowisku ludzi starszych i potrzebujących. Wolontariusze pomagali przy organizacji różnego rodzaju imprez, działali w sztabach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy udzielali się w stowarzyszeniach, parafialnych zespołach Caritas itp.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych odbywała się w 2016 roku poprzez działania Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich:

1. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe oraz szkolenie i przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy zostały objęte pośrednictwem pracy. Łącznie wszystkich osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2016 r., które zostały objęte pośrednictwem pracy było 7.108. W 2016 roku dla osób niepełnosprawnych zostały zorganizowane szkolenia specjalistyczne. Niestety mimo starań nie udało się przekwalifikować zawodowo żadnej osoby.

2. Udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dla osób niepełnosprawnych

W 2016 roku do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynął 1 wniosek o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Na podstawie zawartej umowy przyznano jednorazowo środki dla 1 osoby na łączną kwotę 25.000,00 zł.

3. Zwrot kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych lub adaptacji i nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy

W 2016 roku w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej zawarto 1 umowę dla 1 stanowiska pracy na kwotę 32.500 zł.

4. Podejmowanie działań w zakresie pozyskiwania środków z unii europejskiej na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych

W 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich realizował 2 projekty systemowe (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – 10 osób niepełnosprawnych oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego – 18 osób niepełnosprawnych), 2 projekty partnerskie z Fundacją IMAGO z Wrocławia (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – 1 osoba niepełnosprawna oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego – 20 osób niepełnosprawnych) oraz jeden projekt partnerski z Forum Aktywności Lokalnej (łącznie dla 48 osób).

W zakres realizacji zadań strategii dot. przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych wchodziło również w 2016 r. m.in. utrzymanie standardów opieki w domach pomocy społecznej jak też utrzymanie dotychczasowej infrastruktury domów pomocy. Powiat od kilku lat realizuje plan utrzymania infrastruktury domów pomocy społecznej. Na terenie Powiatu funkcjonują cztery domy pomocy, w których przebywa 466 mieszkańców. W roku 2016 wszystkie domy posiadały ustawowo wymagany standard usług opiekuńczych, który w celu utrzymania wymaga ciągłych nakładów. W tym celu w 2015 roku Zarząd Powiatu Ząbkowickiego przyjął do realizacji Program modernizacyjno – remontowy na lata 2015 – 2018 dla domów pomocy społecznej, który przy udziale środków Powiatu i Wojewody jest realizowany w swojej pierwszej wersji już od 2011 roku. Zadania zaplanowane do realizacji w 2016 roku zostały częściowo wykonane. W trakcie realizacji tego celu strategicznego wystąpił problem dotyczący kierowania osób z terenu naszego powiatu do domów pomocy, z uwagi na zbyt małe środki finansowe, które posiadają gminy na ten cel. Stąd z roku na rok utrzymuje się kolejka osób oczekujących w gminach na

skierowanie do domów pomocy społecznej. Do naszych placówek przyjmowane są w większości osoby z terenu innych powiatów.

Na terenie Powiatu Ząbkowickiego realizowanych było łącznie 96 programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w których uczestniczyło łącznie 4.453 osoby. Programy profilaktyczne, które podejmowane były do realizacji to m.in.:

1. Fluoryzacja
2. Prelekcje w ramach programu wychowawczego i profilaktyki szkoły
3. Program "Owoce w szkole"
4. Program "Szlanka mleka"
5. Program "Czyste powietrze wokół nas"
6. Program "Zdrowe Dzieci, Zdrowa Polska"
7. Program "Filip w krainie zdrowia"
8. Dbanie o zdrowie - Kolorowy Tydzień Zdrowia
9. Szkolny program ratownictwa - Mały Ratowniczek
10. Dbanie o zęby
11. Propagowanie zdrowego trybu życia
12. Udział młodzieży w Festiwalu Profilaktycznym "Dopalacze - wypalacze"
13. Wyjazd do gospodarstwa ekologicznego
14. Realizacja programu "Bezpieczny świat przedszkolaka"
15. Badania profilaktyczne prowadzone przez przychodnie zdrowia oraz firmy zewnętrzne
16. Trzymaj formę
17. Akademia dojrzewania
18. zajęcia pozalekcyjne
19. pogadanki
20. konkursy

Realizację tych zadań ocenia się jako dobrą.

Priorytet IV: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W dniu 25 lutego 2016 r. został przyjęty do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie. Założenia programu to głównie podejmowanie działań edukacyjnych wobec rodzin, dorosłych, młodzieży i dzieci na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie szkoleń i realizowanie programów profilaktycznych jak też udzielanie wsparcia i pomocy ofiarom przemocy.

Podejmowanie działań edukacyjnych odbywa się głównie poprzez działania placówek oświatowych jak też działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bardzie. We wszystkich szkołach i placówkach oświatowych realizowanych było w 2016 r. 117 różnorodnych programów profilaktycznych uwzględniających faktyczne potrzeby uczniów i wychowanków. Wszystkie programy spełniały standardy efektywności i jakości oddziaływań opiekuńczo-

wychowawczych, a także zawierały treści odnoszące się do sfery oddziaływań dydaktycznych. W programach uczestniczyło łącznie 4.697 uczniów ze wszystkich typów szkół znajdujących się na terenie Powiatu Ząbkowickiego. W 2016 roku realizowane były m.in. następujące programy:

1. „Alfa” – ogólnopolski program (Policja)
2. „Trzymaj formę”
3. „Bądź bezpieczny (KRUS)
4. „Nie pal przy mnie proszę”
5. „Powiedz NIE uzależnieniom”
6. „Stosowanie środków odurzających wśród młodzieży”
7. „Profilaktyka uzależnień”
8. „Stop dopalaczom”
9. Wyjść poza schemat”
10. „Cyberprzemoc”
11. „Moje dziecko bezpieczne w Internecie”
12. „Stop przemocy w szkole”
13. „Bezpiecznie tu i tam”
14. „Wiedz o tym”
15. „Akcja Zima”
16. „Czyste powietrze wokół nas”
17. „Znajdź właściwe rozwiązanie” -profilaktyka palenia tytoniu.
18. „Bezpieczna szkoła” – profilaktyka zachowań agresywnych i społecznych, w tym przemocy w cyberprzestrzeni, na terenie szkoły i domu rodzinnego, profilaktyka wagarów i braku motywacji do nauki, podejmowania zachowań ryzykownych (picie alkoholu, zażywanie innych środków psychoaktywnych)
19. Szkolny program ratownictwa - Mały Ratowniczek
20. pomoc uczniom z rodzin zagrożonych chorobą alkoholową,
21. szeroko rozumiane bezpieczeństwo związane z uzależnieniami
22. bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
23. w ramach szkolnego programu profilaktycznego realizowano działania, które miały na celu uświadomienie uczniom, ale także i rodzicom zagrożeń wynikających z niewłaściwych zachowań
24. edukacja antynikotynowa,
25. rozpoznawanie przyczyn i reagowanie w sytuacjach kryzysowych,
26. profilaktyka wykluczenia osób niepełnosprawnych,
27. reagowanie w sytuacjach przemocy rówieśniczej,
28. pierwsza pomoc i pomoc osobom niepełnosprawnym,
29. budowanie klimatu szkoły,
30. przeciwdziałanie przemocy i agresji w różnych środowiskach, przeciwdziałanie uzależnieniom (papierosy, dopalacze, alkohol, środki uzależniające); treści wpisane są do programu wychowawczego i profilaktyki w szkole
31. przeżywanie i wyrażanie uczuć i emocji
32. funkcjonowanie w grupie
33. budowanie poczucia własnej wartości

34. rozwiązywanie problemów i konfliktów
35. troska o zdrowie i problemy uzależnień
36. przeciwdziałanie przemocy i agresji
37. profilaktyka palenia papierosów
38. Prelekcje w ramach programu wychowawczego i profilaktyki szkoły
39. Udział młodzieży w Festiwalu Profilaktycznym "Dopalacze - wypalacze"
40. Realizacja programu "Bezpieczny świat przedszkolaka"
41. Badania profilaktyczne prowadzone przez przychodnie zdrowia oraz firmy zewnętrzne
42. Akademia dojrzewania
43. zajęcia pozalekcyjne
44. pogadanki
45. konkursy

Podstawowym celem prowadzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej „Nadzieja” w Bardzie wraz z hostelem, zgodnie z założeniami jest zapewnienie osobom z terenu Powiatu Ząbkowickiego, dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowego schronienia wraz z posiłkiem oraz poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, medyczne i rodzinne dla osób pokrzywdzonych. Przez takie działania przyczyniono się do zwiększenia przestrzeni bezpieczeństwa dla osób dotkniętych przemocą lub innymi sytuacjami kryzysowymi, a tym samym podniesienia poziomu bezpieczeństwa społeczeństwa w Powiecie Ząbkowickim. OIK odpowiadał na wszystkie zgłoszone potrzeby w tym zakresie, stąd uznać należy, że cel główny założonej pracy został w pełni zrealizowany w roku 2016. Ważnym podkreślenia jest również fakt, że OIK prowadzi również 4 punkty konsultacyjne (PIK) znajdujące się w Stoszowicach, Ziębicach, Żłotym Stoku i Ciepłowodach.

W okresie sprawozdawczym od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej „Nadzieja” w Bardzie wraz z PIK-ami w Stoszowicach, Ziębicach, Żłotym Stoku i Ciepłowodach podjął 363 interwencje. Pomocą zostało objętych 134 osoby (w tym 34 dzieci, 79 kobiet i 21 mężczyzn). W okresie sprawozdawczym z hostelu skorzystało 9 osób, w tym 4 dzieci i 5 kobiety. Koszt funkcjonowania Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bardzie wyniósł w 2016 roku 171.845 zł

W okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016 r. w OIK i PIK udzielono pomocy osobom z niepełnosprawnością, w tym:

- z niepełnosprawnością umysłową - 5 osób
- z niepełnosprawnością ruchową - 10 osób

Realizacja Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie

W 2016 r. zrealizowano jeden cykl zajęć z terapeutami (psychologiem i pedagogiem). W ramach realizowanych zajęć korekcyjno-edukacyjnych odbyło się 10 godzin spotkań indywidualnych z uczestnikami oraz 60 godzin zajęć grupowych. Zajęcia odbywały się w systemie otwartym. W zajęciach uczestniczyli sprawcy przemocy, którzy dobrowolnie zgłosili

się do uczestnictwa w programie oraz osoby, które zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa. Celem przeprowadzonych zajęć była realizacja działań psychoedukacyjnych ukierunkowanych na zmianę zachowań osób stosujących przemoc, a także edukacja sprawców przemocy. W 2016 r. w zajęciach uczestniczyło 8 sprawców przemocy, a ukończyło je 4 osoby. Na realizację ww. programu w 2016 r. pozyskano dotację z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w kwocie 10.430 zł (co stanowiło 100% wydatków na ten cel).

Realizację tych zadań ocenia się jako dobrą.

Priorytet V: przeciwdziałanie bezrobociu

W ramach tego celu odbywała się w 2016 r. realizacja Powiatowego Programu Działań na rzecz promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Powiatu Ząbkowickiego.

Powiatowy Program działań na rzecz promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy uchwalany jest corocznie przez Radę Powiatu Ząbkowickiego. Jego założenia zgodne są z celami ujętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Ząbkowickiego, obejmuje bowiem, działania na rzecz aktywizacji zawodowej młodzieży, przeciwdziałania i zwalczania długotrwałego bezrobocia, podwyższenia jakości usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego oraz inicjatywy na rzecz wsparcia grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Program odnosi się także do promocji integracji i zwalczania dyskryminacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych oraz do potrzeb zmieniającego się rynku pracy, zakłada także wykorzystanie w tych celach środków Unii Europejskiej.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2016 roku (wg MPiPS – 01 za okres **01.01.2016 roku - 31.12.2016 roku** ogółem wyniosła **3.159 osób**, stopa bezrobocia wynosi 13,9%. W ramach realizacji ww. programu można wyodrębnić następujące wskaźniki wpływające z jego realizacji:

- Liczba osób, dla których zorganizowano staże - 680 osób za kwotę 4.173.989,60 zł
- Prace interwencyjne - 114 osób za kwotę 768.197,62 zł
- Roboty publiczne - 189 osób za kwotę 913.020,70 zł
- Prace społecznie użyteczne - 38 osoby za kwotę 36.381,96 zł
- Udział w szkoleniach - 66 osób za kwotę 216.596,18 zł
- Podjęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne - 130 osoby za kwotę 2.451.093,13 zł
- Refundacje kosztów doposażenia i wyposażenia stanowisk pracy – 79 refundacji na kwotę 750.952,04 zł
- Zorganizowano 1 targi pracy

7.108 osób bezrobotnych zostało objętych poradnictwem zawodowym i pośrednictwem pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich działa na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.). W zakresie przeciwdziałania i zwalczanie długotrwałego bezrobocia oraz wsparcie grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie Powiatowy Urząd pracy skierował swoje działania do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

- z zakresu usług rynku pracy tj.
 - pośrednictwo pracy,
 - poradnictwo zawodowe,
 - organizacja szkoleń

- z zakresu instrumentów rynku pracy tj.
 - dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy,
 - dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
 - finansowanie dodatków aktywizacyjnych
 - finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem w targach pracy i giełdach pracy w ramach sieci EURES
 - staże,
 - prace interwencyjne,
 - roboty publiczne,
 - bony (szkoleniowy, stażowy, zatrudnieniowy, na zasiedlenie) dla osób do 30 roku życia,
 - prace społecznie użyteczne
 - zwrot kosztów dojazdu na staż
 - refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego do 30 roku życia

W ramach ww. zastosowano niżej wymienione formy i zakres wsparcia:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- organizacja szkoleń
- dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy,
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- finansowanie dodatków aktywizacyjnych
- finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem w targach pracy i giełdach pracy w ramach sieci EURES
- staże,
- prace interwencyjne,

- roboty publiczne,
- bony (szkoleniowy, stażowy, zatrudnieniowy, na zasiedlenie) dla osób do 30 roku życia,
- prace społecznie użyteczne
- zwrot kosztów dojazdu na staż i szkolenia
- refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego do 30 roku życia
- kierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych

Realizację zadań w 2016 r. ocenia się jako dobrą;

Priorytet VI: podnoszenie jakości usług w jednostkach pomocy społecznej

W ramach realizacji tego priorytetu w gminnych ośrodkach pomocy społecznej przeprowadzane były szkolenia dla pracowników, podnoszone były również kwalifikacje poszczególnych pracowników. W gminach na terenie Powiatu zostały uchwalone programy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Celem głównym programów jest wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego, budowanie tożsamości regionalnej oraz wsparcie działalności organizacji pożytku publicznego. Zaczątkiem koordynacji współpracy poszczególnych instytucji i służb było utworzenie w gminach tzw. zespołów interdyscyplinarnych, których zadaniem jest diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych. Zespoły pracują na bieżąco. Kolejne gminy przygotowują programy współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu lepszej koordynacji działań i uruchomienia ścieżki dofinansowania działań podjętych przez te organizacje na rzecz społeczności lokalnej.

Realizację tych zadań ocenia się jako dobrą.

Priorytet VII: krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego

W zakresie krzewienia idei społeczeństwa obywatelskiego w prasie regularnie ukazywały się artykuły dotyczące udziału różnych grup społecznych w lokalnych imprezach integracyjnych zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych. W dwóch gminach na terenie powiatu z powodzeniem funkcjonują Uniwersytety Trzeciego Wieku (w Ząbkowicach Śląskich i Ziębicach), które skupiają duże grono osób w wieku emerytalnym chcących uzupełniać swoją wiedzę i być aktywnymi. Również placówki oświatowe; szkoły i przedszkola podejmują działania w celu integracji pokoleń.

W prasie lokalnej regularnie ukazywały się w 2016 r. artykuły dotyczące ludzi starszych, problemów jakie się pojawiają, spędzania przez nich wolnego czasu, możliwości uczestniczenia w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, udokumentowane są imprezy

artystyczne, integracyjne, sportowe, w których ludzie starsi i niepełnosprawni biorą udział na terenie całego Powiatu.

W 2016 r. przeprowadzonych zastało 126 akcji informacyjnych i edukacyjnych mających na celu kształtowanie postaw obywatelskich skierowanych na pomoc innym. Należy zwrócić uwagę na takie akcje jak:

- Motywowanie uczniów do udziału w akcjach społecznych
- Nakręcenie na pomoc (zbieranie nakrętek)
- Mikołaj dla psiaka
- Góra grosza
- Symboliczna złotówka
- Zbiórka nakrętek
- zbiórka darów na Kresy
- Zbiórki zniczy na polskie groby na Kresach Wschodnich
- Udział w akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
- Pola Nadziei - zbiórka dla Hospicjum Domowego Nadzieja
- Szlachetna Paczka
- Włączenie się do Pikniku Motocrossowego - "Pomoc dla chorego Olka"
- sprzedaż kartek świątecznych
- Integracyjny Rajd dla Osób Niepełnosprawnych
- udział uczniów w akcjach charytatywnych
- zajęcia socjoterapeutyczne
- pogadanki na godzinach wychowawczych
- realizacja programu profilaktyki i wychowawczego szkoły
- akademie
- apele
- spotkania
- kiermasze
- plakaty
- pogadanki
- ulotki
- relacje na stronie internetowej i prasie lokalnej
- nagranie filmu
- publikacje szkolne
- zbiórki okolicznościowe
- udział w projektach i działaniach
- działalność wolontariatu
- wolontariat uczniów na świetlicy środowiskowej (pomoc uczniom w odrabianiu zadań domowych)
- jasełka dla seniorów
- jasełka i wsparcie dla Domu Dziecka
- praca ciągła w ramach zajęć z WOS

W ramach krzewienia idei społeczeństwa obywatelskiego Ośrodki Pomocy Społecznej nawiązywały współpracę z Kołem Sybiraków i Klubem Seniora wspierając kształtowanie postaw obywatelskich skierowanych na pomoc innym poprzez akcje informacyjne i edukacyjne.

Realizację tych zadań ocenia się jako dobrą.

Skuteczność realizacji działań w ramach strategii należy uznać za dobrą. Strategia systematycznie przynosi rezultaty. Efektywna realizacja zadań przyczynia się do wzrostu znaczenia nie tylko pomocy społecznej w Powiecie. Działania realizowane w ramach strategii rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i skutecznego przeciwdziałania im. Strategia umożliwia rozwój infrastruktury społecznej, wpływa na wzrost poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. Ponadto Strategia umożliwia pozyskanie środków m.in. z Europejskiego Funduszy Społecznych, co w znacznym stopniu umożliwia realizację szeregu zadań w zakresie pomocy społecznej i przeciwdziałania bezrobociu.

Ząbkowice Śląskie, 10 marca 2017 r.

Sporządzili: Beata Mirek, Tomasz Krzeszowiec - PCPR w Ząbkowicach Śląskich